

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 188)
industriministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	7. november 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et flerårigt program for tiltag på energiområdet: Programmet "Intelligent energi i Europa" (2003-2006), KOM(2002) 162.

Økonomi- og

Erhvervsministeriet

7. november 2002

Eksp.nr. 48896

/pb - 11. kontor

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et flerårigt program for tiltag på energiområdet: Programmet "Intelligent energi i Europa" (2003-2006).

KOM(2002) 162.

Resumé

Forslaget har til formål at tilvejebringe det lovgivnings- og budgetmæssige grundlag for et nyt EU-støtteprogram på energiområdet. Baggrunden for forslaget er, at det nuværende energirammeprogram med tilhørende særprogrammer om energieffektivitet (SAVE), vedvarende energi (ALTENER), internationalt energisamarbejde (SYNERGY), analyser, prognoser mv. (ETAP), sikkerhed vedrørende kernekraft (SURE) samt ren og effektiv udnyttelse af faste brændsler (CARNOT), udløber den 31. december 2002.

Med forslaget til det nye energiprogram "Intelligent energi i Europa" lægger Kommissionen op til at målrette programmet mod færre men mere sammenhængende aktiviteter. Det foreslås, at aktiviteterne under de nuværende "SAVE" og "ALTENER" programmer videreføres. Det tidligere SYNERGY program omdefineres til "COOPENER", som vil fokusere på fremme af energieffektivitet og vedvarende energi i tredjelande, herunder især i udviklingslandene.

1.

Baggrund og indhold

Europa-Kommissionen har den 12. april 2002 fremsendt ovennævnte forslag til Rådet. Kommissionens præsenterede forslaget på rådsmødet (industri/energi) den 6. – 7. juni 2002. Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 175, stk. 1 og skal vedtages med kvalificeret flertal af Rådet efter proceduren i traktatens artikel 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Det nye program skal bidrage til Fællesskabets overordnede energistrategi vedrørende forsyningssikkerhed og bæredygtig udvikling med særlig fokus på

energieffektivitet og vedvarende energi.

Kommissionen angiver, at de generelle målsætninger for programmet er fremme af forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og miljøbeskyttelse. Som specifikke målsætninger for programmet anføres, at det skal (1) bidrage til udvikling og gennemførelse af en mellem- og langsigtet energipolitik, (2) bidrage til at udvikle instrumenter til opfølgning, overvågning og evaluering af initiativer besluttet af Fællesskabet eller af individuelle medlemslande og (3) medvirke til at sikre reel adfærdss ændring hos de væsentligste aktører, industrien og almindelige borgere, så der i højere grad sikres intelligent energiproduktion og forbrug. Herudover skal programmet ifølge Kommissionen også bidrage til en række specifikke Fællesskabsmålsætninger på energiområdet vedrørende reduktion af energiforbrug samt øget udbredelse af vedvarende energi og kraftværker.

Kommissionen anfører endvidere, at der som led i Fællesskabets overordnede energistrategi allerede er taget lovgivningsmæssige initiativer til fremme af elektricitet fra vedvarende energi, biobrændsler og bygningers energieffektivitet. Det nye støtteprogram er et komplementerende initiativ, der understøtter de lovgivningsmæssige initiativer.

Indholdsmæssigt lægger det nye program op til at styrke og udvide de eksisterende programmets aktiviteter vedrørende især energieffektivitet og vedvarende energi og integrere dem i et sammenhængende støtteprogram på energiområdet. Modsat det nuværende energirammeprogram, der omfatter en række relativt forskellige aktiviteter på energiområdet, er det hensigten med det nye program at skabe et fuldt integreret program for ikke-teknologiske aktiviteter, der både hvad angår målsætninger og procedurer fremstår som en helhed.

Programmet er opdelt i fire specifikke indsatsområder:

- a. "SAVE", der dækker aktiviteter til forbedring af energieffektiviteten særligt i bygninger og i industrien, herunder forberedelse og opfølgning på lovinitiativer.
- b. "ALTENER", der omhandler fremme af vedvarende energi i såvel central som decentral energiproduktion og integration af vedvarende energi i bymiljøer, herunder forberedelse og opfølgning på lovinitiativer.
- c. "STEER", der har til formål at støtte initiativer vedrørende energiaspekter i transportsektoren, diversifikation af brændsler og fremme af vedvarende energi og energieffektivitet i transportsektoren, herunder forberedelse og opfølgning på lovinitiativer.
- d. "COOPENER", der har til formål at støtte initiativer til fremme af vedvarende energi og energieffektivitet i udviklingslandene.

Gennemførelsen af programmet vil ske via et arbejdsprogram, der fastlægger prioriteringer, gennemførelsesbestemmelser, udvælgelseskriterier, vejledende tidsplaner, samordning med andre fællesskabspolitikker og med medlemslandenes tiltag samt om nødvendigt praktiske foranstaltninger, der kan tilskynde fjerntliggende regioner og randområder samt små og

mellemstore virksomheder til at deltage i programmet. Arbejdsprogrammet skal udarbejdes af Kommissionen i samråd med den komité, der nedsættes i tilknytning til programmet senest seks måneder efter vedtagelsen af beslutningen.

Som udgangspunkt kan fællesskabsstøtten ikke overstige 50% af et projekts samlede omkostninger. Til visse aktioner som fx undersøgelser, der har til formål at forberede, supplere, iværksætte eller evaluere virkningen af Fællesskabets strategi på energiområdet kan støtten dog dække samtlige omkostninger. Tilsvarende gælder for foranstaltninger, som Kommissionen foreslår for at fremme udveksling af erfaring og know-how. Fællesskabet afholder alle omkostninger i forbindelse med aktioner og foranstaltninger, der udelukkende gennemføres på Kommissionens initiativ.

Der foreslås en samlet budgetramme på 215 mio. EUR for perioden 2003-2006 fordelt med 75 mio. EUR til "SAVE", 86 mio. EUR til "ALTENER", 35 mio. EUR til "STEER" og 19 mio. EUR til "COOPENER". Der er tale om en indikativ budgetfordeling mellem de første tre områder. For så vidt angår COOPENER, er det et øremærket beløb med separat budgetlinie.

Programmet er åbent for deltagelse fra de central- og østeuropæiske lande og fra Cypern, Malta og Tyrkiet på nærmere fastlagte vilkår. Programmet er ligeledes åbent for deltagelse fra EFTA/EØS-landene på vilkår, som aftales nærmere med disse lande.

I begrundelsen for programmet angiver Kommissionen, at det overvejes eventuelt at uddelegere nogle af de administrative opgaver i forbindelse med forvaltningen af programmet til et forvaltningsorgan (agentur) under Kommissionens kontrol. Det anslås, at forvaltningsorganet vil få en samlet medarbejderstab på 35 personer, som delvist vil blive modsvaret af en reduktion i Kommissionens nuværende personale.

- **Europa-Parlamentets holdning**

Det endelige resultat af Parlamentets første behandling af forslaget foreligger endnu ikke, men der foreligger en indstilling fra Parlamentets udvalg for industri, handel, forskning og energi (ITRE-udvalget). Udvalgets indstilling indeholder bl.a. forslag om en forhøjelse af budgettet til 255 mio. EUR og et forslag om at kommissionen skal fremlægge et forslag om oprettelse af et European Intelligent Energy Agency, der skal fremme energibesparelser og udnyttelsen af vedvarende energi. Herudover foreslår udvalget en række mindre ændringer, som primært har karakter af præciseringer.

Parlamentet stemmer først om udvalgets indstilling den 20. november 2002, umiddelbart før rådsmødet.

- **Nærheds- og proportionalitets princippet**

Kommissionen anfører, at det foreslåede støtteprogram vil skabe ekstra nytteværdi i forhold til, hvad medlemslandene hver for sig iværksætter med henblik på at fremme energiforsyningsikkerhed, konkurrenceevne og EU's strategi for bæredygtig udvikling. Det anføres endvidere, at forslaget vil blive det primære EU-instrument til at støtte energiområdet, når der ses bort fra teknologistøtte. Kommissionen påpeger, at forslaget falder under et område, hvor der er delt kompetence mellem Fællesskabet og medlemslandene. De planlagte tiltag kan imidlertid ikke realiseres alene af medlemslandene, fordi de forudsætter et nært samarbejde på europæisk plan mellem de forskellige aktører. Kommissionen konkluderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincipperne i traktatens artikel 5, og at forslaget ikke går udover det, der er nødvendigt for at opfylde målsætningerne. Regeringen er enig i denne vurdering.

- **Gældende dansk ret**

Der er ingen gældende dansk ret på området.

- **Høring**

Energistyrelsen sendte i den 23. maj 2002 forslaget til høring hos en bred kreds af interessenter med frist for fremsendelse af kommentarer til den 6. juni 2002.

Generelt finder de organisationer, som har afgivet høringssvar, at det er en god idé at samle de hidtidige programmer i ét samlet program.

Dansk Energi og ELFOR bifalder, at der etableres et program for de kommende år, således at det er muligt at fortsætte de initiativer der er igangsat, og de finder det hensigtsmæssigt at indsatsen i større grad integreres under ét program. De anfører, at det er beklageligt at de opstillede ambitiøse mål for forsyningsikkerhed og bæredygtighed ikke afspejles i de ressourcer, der er afsat til dette energirammeprogram. De finder at programmet vil give fortsatte muligheder for at danske virksomheder kan bidrage med viden og erfaringer om danske løsninger og teknologi i kommende projekter i udviklingslande. Endelig nævner de samspillet med forslaget til det 6. rammeprogram for forskning og udvikling. De anfører, at det ser ud til at forskning og udvikling i højeffektive fossilt fyrede kraftværker er helt ude af det 6. rammeprogram, og at programmet

Intelligent Energi i Europa ikke tager dette emne op. De finder, at dette kan skabe store problemer for videreførelsen af den danske udviklingsindsats på dette område.

DONG og Dansk Handel & Service har ingen bemærkninger til forslaget.

Dansk Gasteknisk Center anfører som en generel kommentar, at samordning af de forskellige programmer med hensyn til målsætninger og administrationspraksis synes meget hensigtsmæssig for såvel programansvarlige som projektudførende. De nævner herudover, at de problemstillinger, som liberalisering af energisektoren kan medføre for øget brug af biomasse og kraftvarme ikke er nævnt, og at succes med opfyldelsen af målsætningerne på disse områder også skal ses i denne sammenhæng. DGC anfører også, at de nævnte "nøgleaktioner" peger i retning af mindre tekniske projekter end tidligere, med fokus på indarbejdelse af vedvarende energi og effektiv energianvendelse i lokale og regionale planer for by, bolig- og trafikudviklingen, som især er interessante for fx kommuner og amter, men i mindre grad for tekniske videncentre, udstyrsleverandører og rådgivere. Det er DGC's vurdering, at der fortsat også er behov for mere teknisk orienterede projekter, fx vedr. energieffektivitet i energiforbrugende apparater, samspil mellem energiforbrugende apparater, regulering og adfærd samt det tekniske grundlag (standarder, energi- og miljømærkning) som sikrer energieffektive løsninger. Endelig nævner de, at støttebeløbet på 50% af projektkomkostningerne også kan påvirke ansøglens feltet, idet medfinansiering af projekter inden for "nøgleaktionerne" kan være vanskelige at tilvejebringe, for andre end offentlige institutioner.

Danske Fjernvarmeværkers Forening oplyser, at de generelt ikke har bemærkninger til forslaget. De bemærker dog, at de som udgangspunkt finder det fornuftigt, at man forsøger at sammenfatte den overordnede strategi for forsyningsikkerhed mv., men at de samtidig finder, at bl.a. ressourcebehovet til denne sammenfatning vil være så omfattende, at udbyttet af programmet formentlig vil blive særdeles begrænset.

Foreningen for Energi & Miljø (FFE&M) er meget positiv overfor programforslaget. Det virker regulært og det er forenklet at der kun bliver ét program i fremtiden og med kun to hovedområder – nye energiformer og energibesparende teknikker, og det er positivt bemærkelsesværdigt at næsten halvdelen af programmidlerne er budgetteret til aktiviteter inden for oplysning, fremstød og nyttiggørelse af resultater. Heru støtter FFE&M en række konkrete formuleringer i forslaget, bl.a. vedrørende målsætninger, strukturering, beløbsramme, forvaltningsorgan mv. FFE&M fremhæver specielt programmets hensigt med gennemførelse af tiltagene, herunder udvikling af informations-, uddannelses- og undervisningsstrukturer, nyttiggørelse af resultater, opmærksomhedsfremmende tiltag og formidling af know-how og bedste praksis, og nævner i den forbindelse at det te også bør omfatte allerede eksisterende og bearbejdet viden, fx håndbøger, energiledelsessystemer m.m.

Det Økologiske Råd finder, at forslaget indeholder væsentlige overordnede holdninger samt vigtige – foreløbige – målsætninger, og finder samtidigt at samlingen af de hidtidige programmer under ét integreret program er rigtigt. Den stærkere fokusering på efterspørgselssiden (effektivisering og besparelser) og herunder den nødvendige fokusering på transportsektoren samt styrkelsen af monitoreringsindsatserne, inddragelsen af den central- og østeuropæiske lande m.v. er ligeledes af betydning. Rådet finder samtidigt, at forslaget indeholder en række svagheder, herunder ikke mindst at de foreslåede støttemidler er minimale i forhold til EU's (udvidede) størrelse og i forhold til de forestående opgavers omfang. I den forbindelse foreslår de, at programmet bør indeholde henstillinger til de enkelte deltagende lande at gennemføre omfattende nationale støtteprogrammer. Konkret nævnes det, at der med hensyn til målsætningerne for 2010 bør tilkendes at det kan blive nødvendigt at skærpe disse og at målene bør nås med metoder, som ikke vanskeliggør en intensivering af indsatsen efter 2010. De nævner også, at den offentlige sektors og den private servicesektors rolle bør fremgå direkte således at der ikke alene fokuseres på "virksomhederne og borgerne" eller "industrien og borgerne". I den forbindelse nævnes det, at forslaget savner påpejning af den rolle den offentlige sektor kan spille ved at gå i spidsen. Endelig nævner Rådet at frivillige aftaler har vist sig at svage, og at den mest effektfulde og samfundsøkonomiske indsats nås via af økonomiske styringsmidler, som internaliserer de eksterne miljø- og sundhedsbelastninger.

Organisationen for Vedvarende Energi (OVE) mener generelt, at det foreslåede program kan blive en væsentlig støtte til energibesparelser og vedvarende energi, også i Danmark. De anfører, at det i lyset af de store nedskæringer i den danske indsats for energibesparelser og vedvarende energi er det endnu mere væsentligt at den internationale indsats fastholdes, hvis vi skal nå energi- og miljømålene. I tilknytning hertil anføres det, at det foreslåede budget virker lavt. OVE anfører, at det er et problem for deltagelsen af mindre virksomheder og organisationer at der kræves 50% egenfinansiering til de fleste projekter. De nævner ligeledes, at COOPENER udover udviklingslandene bør omfatte de østeuropæiske lande, som ikke kommer med i EU foreløbigt, herunder Rusland og Ukraine. Endelig anføres det, at det er malplaceret at programmets midler kan anvendes til at fremme Kyoto Protokollens mekanismer.

- **Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser**

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil være forbundet med statsfinansielle konsekvenser via Danmarks bidrag til EU-budgettet. For Danmarks vedkommende er det samlede bidrag ca. 2,1%, hvilket svarer til omkring 4,5 mio. EUR eller knap 35 mio. kr. for dette program. Forslaget vil få begrænsede administrative konsekvenser for staten i form af deltagelse i programmets forvaltningskomité samt informationsformidling i forhold til danske aktører med interesse for programmet. Amter og kommuner vil ikke blive påvirket administrativt, med mindre de af egen drift vælger at deltage aktivt i konkrete projekter under programmet.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Europa og i Danmark. Programmet vil især støtte projekter til fremme af energieffektivitet og vedvarende energi, hvilket alt andet lige vil bidrage til en reduktion i den europæiske energisektors CO₂-udledning og øvrige miljøbelastning.

- **Samfundsøkonomiske konsekvenser**

I det omfang programmet fører til realiseringen af omkostningseffektive energibesparelser og vedvarende energiprojekter kan det medføre samfundsøkonomiske fordele.

Forslaget kan få positive økonomiske konsekvenser for danske virksomheder og andre organisationer, der deltager i støtteprogrammet. I det omfang programmet kan fremme omkostningseffektive løsninger vedrørende energibesparelser og vedvarende energi kan programmet medvirke til at reducere forbrugernes energiomkostninger.

Udover de danske bidrag til finansiering af programmet vil det ikke have negative samfundsøkonomiske konsekvenser.

- **Tidligere forelæggelse i Europaudvalget**

Sagen blev forelagt til orientering for Folketingets Europaudvalg på mødet den 24. maj 2002 forud for Rådsmødet (industri- og energiministre) den 6.-7. juni 2002, jf. s. 94 i notat af 22. maj, fremsendt til udvalget den 23. maj 2002.